

244 Fővárosunk tisztaságáért

Egy nagyváros világvárosi rangja sok objektív tényezőtől függ. Budapestnek természetesen ehhez megvan minden szükséges feltétele és adottsága, néha mégis az a benyomása az embernek, hogy fővárosunk nem elég tiszta. Közhelyszámba megy, hogy Budapest gyönyörű város. Ezt a világot minden tájáról érkezők már megírták, sok millióan személyesen tapasztalták. Jól tudjuk azt is, hogy egy világváros igazán akkor hívhatja ki a lakosság és az idegenek elismerését, ha *tiszta és rendezett*. Joggal kérdezheti minden budapesti, vajon a főváros erre vonatott vállalata gondoskodik-e tisztességesen az utcák tisztán tartásáról?

Az 525 négyzetkilométernyi városban kétféle millió-hatvanezer ember él; ez a szám — mivel Budapest egyben megyeszékhely és bevásárlóközpont is, tehát átutazóforgalma rendkívül nagy — nappal további százötvenezer emberrel megnövekszik. A főváros vezetése — igaz, takarékosan, de mindig megértően — gondoskodott arról az összegről, amely Budapest tisztaságához elengedhetetlenül szükséges volt. Amíg 1960-ban 112 millió forintot fordítottunk e célokra, 1970-ben 242 millió, 1980-ban pedig már 680 millió forintot.

Rendszeressé vált

a lomtalanítás

Budapest — a világ nagyvárosaival együtt haladva — *ma már teljes rendszeres a szemétszállítás és -gyűjtés*, 1976 óta egységes a szemétyűjtő edényzet a fővárosban; Budapest 169 750 házból, 721 238 lakásból lényegében naponta, illetve két-három naponként elszállítják a keletkezett hulladékot, amelynek mennyisége egyébként évente 3,2 millió köbméter. E szolgáltatást igyekszünk a lakosság megelégedésére szervezni. Csaknem 310 ezer egységes, de különféle úrtartalmú szemétyűjtő edény van Budapesten. Ezek rendszeres ürítése gondot és felelősséget, fáradságot, nehéz fizikai munkát jelent — még a jó színvonalú gépesítés mellett is — az FKFV dolgozóinak.

A Fővárosi Közterület-fenntartó Vállalat törekvése, hogy bekapcsolódjon az egész világon előtérbe került hulladékhasznosítási programba. Ezt célozza a XIII. kerületben az úgynevezett kísérleti „szelektív gyűjtés”, amit az IKV-val és a MÉH-hel közösen szervezünk, a rongy, a papír, az üveg és a háztartási hulladék külön-külön történő gyűjtésével. Az új módszer sikere természetesen a lakosság segítőkészségén áll vagy bukik. A korábban folytatott kísérletünk tapasztalatainak felhasználásával a MÉH sok gyűjtőedény kihelyezésével folytatni kívánja a hulladék üveg gyűjtésének kiterjesztését az egész fővárosra.

Budapest, a legfejlettebb világvárosokkal egy időben, 1972-ben vezettük be, *új szolgáltatásként* a limlomok díjtalan összegyűjtését. Az első évben még csupán 2000 köbméter volt ezek mennyisége, de 1980-ban már 107 ezer köbméternyi.

Gépesített takarítás

Az új szolgáltatást a szemétszállításra rendszeresített munkagépekkel, második műszakban végezzük, tehát takarékosan gazdálkodunk. A még hasznosítható másodnyersanyagok megmentésének céljából — ismét csak együttműködve a MÉH-hel — a lomtalanítás során a kirakott vashulladékot külön gyűjtjük össze. Tapasztalataink szerint *az üzemekből gyakran értékes anyagok a szemétkébe kerülnek*. Ezért nagyobb gondot kellene az iparnak fordítania az úgynevezett hulladékszegény technológiák fokozott bevezetésére.

Az FKFV tevékenységének nagyobbik felét a szemét összegyűjtése, elszállítása és ártalmatlanítása, az utak tisztítása, a hőeltakarítás, egyszóval a köztisztasági tevékenység adja. Budapesten jelentős állami hitellel és támogatással mintegy 2,2 milliárd forint értékű *szemétegető mű épül*, amely négy, egyenként 15 tonna óránkénti teljesítményű, speciális szemétegető kazánnal folyamatosan üzemel, s a legkorszerűbben fogja a városi szemét 60 százalékát hasznosítani, a szemetet fűtőanyagként alkalmazva, de kiválasztva a hulladék vasat is. A berendezés energiatermelése napi negyedik millió forintnyi fűtőolajat helyettesíti, értékes gőzt és a beépített turbina felhasználásával elektromos áramot termel, s azt az országos hálózatba továbbítja.

A főváros utcáin csaknem 18 ezer szemétyűjtő van; ezek rendszeres ürítése, karbantartása szintén a közterületi rendet, tisztaságot szolgálja. Van olyan útszakasz — például a Rákóczi út, Kossuth Lajos utca stb. — ahol harmincméterenként találkozhattunk egy figyelemfelhívó kosárral. A szennyezőforrásoktól különösen veszélyeztetett területek a vásárcsarnokok, piacok, áruházak stb. környéke. Itt a jövőben — az érintett intézményekkel együttműködve — *sokkal többet kell tennünk a közterület rendjéért a nagyobb hulladékok befogadására is alkalmas szemétyűjtő tartályok felállításával*.

Ugyancsak veszélyeztetett terület az egyre több aluljáró. A kellő higiéniát éjjel-nappali takarítószerrel, a takarítás fokozott gépesítésével igyekszünk biztosítani.

A Fővárosi Közterület-fenntartó Vállalat köztisztasági célokra szolgáló járműparkja 1200 célok- és munkagépből áll, ebből speciális köztisztasági célokra mintegy 730 szolgál. Ezekkel a gépekkel nemcsak a szemétyűjtést és -szállítást végezzük, hanem az utak tisztaságát is biztosítjuk. A téli hőeltakarításra csaknem 300 speciális — zömében szovjet gyártmányú — hőeltakarító munkagép áll rendelkezésre, a tömegközlekedési utak és fűtővonalak forgalmának biztosítása érdekében.

Budapest világvárosi színvonalához méltó vállalatunk felkészültsége szakemberekkel is. Csupán érzékeltetésül: a mintegy ötezres létszámból egyetemi vagy főiskolai végzettségű 162, technikai és szakmunkás végzettségű 422 dolgozónk és a szakmunkások száma másfél ezer. Naponta ötszáz-hatszáz embert kell felvennünk alkalmi munkára, a hiányzó létszám pótlására, hogy Budapest lakossága ne érezze létszámgondjainkat. Csak így tudjuk biztosítani legfontosabb — lakossági szolgáltatásaink zavartalanágát.

Csaknem kétmilliárd

az utakra

A rend és a tisztaság megtartása követelményeket támaszt az utakkal szemben is. *A főváros az idén mintegy 1,8 milliárd forintot fordít útépitésre, korszerűsítésre és fenntartásra*. Ebből az összegből vállalatunk használt fel majdnem háromnegyed milliárd forintot. A közterületi rend érdekében nagyarányú útfelújítási munkákat koordinálunk; ilyen volt például a Mártírok útja, a Margit-híd, a Petőfi-híd, a Szabadság-híd, és napjainkban ilyen a Hősök tereinek rekonstrukciója, amellyel Budapest világvárosi jellegét, a jó közlekedési feltételeket kívánjuk segíteni.

Budapest lakói szeretik a tisztaságot, de sajnos ez gyakran csak a saját lakásukra vonatkozik. A város utcáinak, közterületeinek szeméttől, piszoktól való megóvása még nem általános. Azért nálunk is tapasztalható a társadalmi kezdeményezés — amelynek hatása nem lebecsülendő — a tisztaság nagyobb igénye érdekében; elég a Hazafias Népfront városrészépítő akcióit, a környezetvédelmi tevékenységben kifejtett mozgósításait, a Vöröskereszt „Tiszta udvar, rendes ház” mozgalma, vagy a KISZ-fiatalok akcióit említenünk, hogy jelezzük: a főváros lakossága az utóbbi időben megmozdult. Ezzel az összefogással el lehet érni, hogy Budapestet ne csak a természet nagyszerű adottságai tegyék széppé, hanem mi, lakosai is tegyünk többet városunkért.

Az egyes kerületek tisztasága is különböző. Ott, ahol a helyi erőforrások felhasználása, illetve a társadalmi összefogás mértéke nagyobb — így kiemelném a VIII., a X., a XII. és a XIII. kerületek által szervezett akciókat —, ott a közterületek is szebb képet mutatnak.

Közös ügyünk

Minden elfogultság nélkül megállapíthatjuk, hogy Budapest a reggeli órákban tiszta város. S ha ez a nap későbbi szakaszaiban változik is, és a város más arcát mutatja, amikor mi, budapestiek elcsúfítjuk az utcákat, tereket a szemeteléssel — a narancssárga gyűjtő- és seprőgépek, a locsoló és mosó munkagépek, homlokukon a villogó lámpával, rendszeresen járnak útjukat. S mindig előről kezdik napi munkájukat, oldalukon a mindannyiunkhoz szóló, közérdekű felhívással: „A környezetvédelem közös ügyünk!”

Dr. Hajdú György

a Fővárosi Közterület-fenntartó V. vezérigazgatója